

Detaljbudget 2024 och utblick 2025-2026

Naturbruksförvaltningen

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Verksamhet	5
2.1	Utblick 2025-2026	5
2.2	Regional utvecklingsstrategi	6
2.3	Mål från regionfullmäktiges budget	6
2.3.1	Prioriterade mål: Västra Götalandsregionen ska verka för en minskad miljö- och klimatpåverkan i Västra Götaland.....	6
2.3.1.1	Fokusområden: Den biologiska mångfalden ska stärkas och bevaras.....	6
2.3.2	Prioriterade mål: Stärka innovationskraften - för ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i framkant.....	6
2.3.2.1	Fokusområden: Kraftsamla för elektrifiering.....	6
2.3.2.2	Fokusområden: Tillväxt och hållbar utveckling i de gröna näringarna.....	7
2.3.3	Prioriterade mål: Bygga kompetens - för kompetensförsörjning och livslångt lärande.....	7
2.3.3.1	Fokusområden: Kraftsamla för fullföljda studier.....	7
2.3.3.2	Fokusområden: Leda utvecklingen för nya gröna jobb och säkerställa kompetensförsörjningen.....	7
2.3.4	Prioriterade mål: Ökad måloppfyllelse för Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål.....	8
2.3.4.1	Fokusområden: Minska Västra Götalandsregionens miljö- och klimatpåverkan enligt miljömål 2030.....	8
2.3.4.2	Fokusområden: Öka integreringen av mål för social hållbarhet 2030 i Västra Götalandsregionens huvuduppdrag.....	8
2.4	Regiongemensamt	8
2.4.1	Hållbarhet.....	8
2.4.1.1	Miljö.....	8
2.4.1.1.1	Resurseffektivt och giftfritt.....	9
2.4.1.1.2	Låg klimatpåverkan.....	9
2.4.1.1.3	Främjad biologisk mångfald och hållbara ekosystem.....	9
2.4.1.1.4	Miljöledningssystem till 2025.....	9
2.4.1.2	Social hållbarhet.....	9
2.4.2	Säkerhet och beredskap.....	10
2.4.3	Intern kontroll.....	10
3	Medarbetare	11
3.1	Utblick 2025-2026	11
3.2	Mål från regionfullmäktiges budget	11
3.2.1	Prioriterat mål/Mål: Västra Götalandsregionen ska vara en ledande och attraktiv arbetsgivare med konkurrenskraftiga löner och ett hälsofrämjande ledarskap som grund.....	11

3.2.1.1	Fokusområde: Fortsatt arbete med konkurrenskraftiga löner.....	11
3.2.1.2	Fokusområde: Arbetet med att nå normtal för antal medarbetare per chef ska följas för att förutsättningar för första linjens chef ska förbättras	12
3.2.2	Prioriterat mål/Mål: Medarbetares arbetsmiljö ska förbättras genom satsning på återhämtning och avlastning och inflytande över sin arbetsmiljö	12
3.2.2.1	Fokusområde: Ta bort onödiga administrativa uppgifter för medarbetare.....	12
3.3	Arbete mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.....	12
3.4	Personalvolym och personalstruktur	13
3.5	Arbetsmarknadsinsatser.....	13
4	Ekonomi	13
4.1	Utblick 2025-2026	13
4.2	Resultat.....	14
4.2.1	Verksamhetens intäkter.....	14
4.2.2	Verksamhetens kostnader.....	14
4.3	Investeringar	15
4.4	Eget kapital och obeskattade reserver.....	15

1 Sammanfattning

Naturbruksförvaltningen står inför ett spännande och utmanande år 2024. Axevalla Hästcentrum beräknas stå klart till höstterminen och redo att ta emot en ny årskurs elever. Det kommer att innebära mycket men samtidigt roligt arbete för att få i ordning skolan till skolstarten i augusti.

Arbetet med Regionfullmäktiges mål fortsätter, till viss del med nya mål och fokusområden som tilldelats förvaltningen i budget. Styrelsen för naturbruk har även fått ett nytt treårigt uppdrag med mål från den regionala utvecklingsstrategin om ökat antal elever och kunskapsresultat, fullföljda studier samt tillväxt och hållbar utveckling inom de gröna näringarna. Förvaltningen har även en statlig styrning som bland annat redovisas i den årliga systematiska kvalitetsredovisningen.

Inför 2023 skulle ett nytt samverkansavtal för naturbruk finnas på plats men då inte alla kommuner ställde sig bakom avtalet togs ett korttidsavtal fram. Detta korttidsavtal har förlängts och gäller till den 31 december 2024. Arbeta pågår med att ta fram en mer långsiktig lösning för ett avtal om naturbruk i Västra Götaland.

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildningar på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. För Västra Götalands län föreslås en omDispositionering från högskoleförberedande program till yrkesprogram. Det råder delade meningar om behovet av naturbruksutbildningar i Västra Götaland, branschen och VGR delar inte SCB:s och Skolverkets bedömning. Den stora utmaningen är att utbildningarna inom naturbruksprogrammet är breda och att inriktningarnas yrkesutgångar har många branscher att försörja med arbetskraft.

Liksom många andra verksamheter står Naturbruksförvaltningen inför utmaningar med kompetensförsörjning. Skolverkets lärarprognos som sträcker sig fram till 2035 visar på fortsatt brist på behöriga lärare. Avseende lärare inom gymnasieskolan, både allmänna ämnen och yrkesämnen, är behovet av rekrytering större än inom andra skolverksamheter. För att nå målen om bland annat fullföljda studier och höjda studieresultat är det viktigt att kompetensförsörjningsarbetet präglas av en helhetssyn så att åtgärder tillsammans ökar möjligheterna att nå de gemensamma målen på såväl kort som lång sikt.

Det ekonomiskt ansträngda läget med bland annat hög inflation påverkar Naturbruksförvaltningen både genom interna kostnadsökningar i VGR och av externa kostnadsökningar. Det märks bland annat på ökade kostnader för bränsle, energi, livsmedel och personal. Priser på jordbruks- och skogsmaskiner har ökat kraftigt vilket innebär att färre investeringar kan genomföras då budgetramen är oförändrad.

Trots den tuffa ekonomiska situationen budgeterar förvaltningen med ett nollresultat för år 2024.

2 Verksamhet

2.1 Utblick 2025-2026

Inför 2023 skulle ett nytt samverkansavtal för naturbruk finnas på plats men då inte alla kommuner ställde sig bakom avtalet togs ett korttidsavtal fram som gällde under 2023. Detta korttidsavtal har förlängts och gäller till den 31/12 2024. Under 2023 har en tjänstemannagrupp arbetat med uppdraget att komma fram till en mera långsiktig lösning för ett avtal om naturbruk i Västra Götaland. Under sommaren 2023 utsågs sedan även en politisk arbetsgrupp med representanter för kommunalförbunden i Västra Götaland (VG) och Västra Götalandsregionen (VGR). Gruppen leds av Helen Eliasson, regionstyrelsens ordförande. Under hösten 2023 har en redovisning gjorts av de synpunkter som kom in under remiss av tidigare avtal samt statistik över skatteväxlingens effekter och hur många elever som kommunerna i Västra Götaland har som läser naturbruk och var de läser sin utbildning. Enligt nu framtagna tidsplaner behöver ett nytt förslag till samverkansavtal vara klart i början på 2024. Detta för att alla kommuner ska hinna fatta beslut innan nästa års gymnasieantagning startar efter sommaren. Att få ett långsiktigt samverkansavtal är viktigt dels för att trygga tillgången på naturbruksutbildningar och i förlängningen kompetensförsörjningen inom grön näring i Västra Götaland, dels för att kunna skapa en stabilitet och långsiktigt utveckla naturbruksförvaltningens verksamhet för en utbildning i världsklass.

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildningar på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. För Västra Götalands län föreslås en omdisponering från högskoleförberedande program till yrkesprogram. När det gäller naturbruksprogrammet anser Skolverket att det totala antalet platser på gymnasiet som erbjuds under läsåret 2023-2024 ska vara kvar under en kommande treårsperiod och att yrkesvux ska ligga kvar på nuvarande nivå. I arbetsmarknadsprognosen menar SCB att det råder balans på utbildade från naturbruksprogrammet fram till 2035.

Västra Götalandsregionen och branschen Gröna arbetsgivare delar inte SCB:s bedömning om ett balanserat arbetsmarknadsläge för naturbruksutbildade, utan menar att behovet är mycket större och att det behöver delas upp på fler yrkesområden. Regionen lyfter att man i länet fått lösa arbetskraftsbristen genom att ta in utländsk arbetskraft. I dagsläget är det även svårt att ta in arbetskraft från utlandet. Regionen menar att det är brist inom många olika yrken inom naturbruk.

Den stora utmaningen är att utbildningarna inom naturbruksprogrammet är breda och att inriktningarnas utgångar har många branscher att försörja med arbetskraft. Framför allt dominerar inriktningen djurvård på friskolorna i VG vilket gör att de påverkar statistiken mycket. Elever som går djurvård har sämre etableringsgrad på arbetsmarknaden men även till fortsatta studier. Dessa elever står för över 50% av friskolornas elever, och friskolorna står för närmre 2/3 av

naturbruksutbildningarna i VG. Därför håller branschföreträdarna från skog, lantbruk, häst och trädgård inte med om statistiken som redovisas från Skolverket och SCB. Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN) lyfter att branschen naturbruk är mycket spretig och att alla inriktningar inom naturbruksprogrammet inte speglar branschens behov. Kommunal tycker att inriktningen trädgård är underdimensionerad i förhållande till arbetsmarknadens behov. Samtidigt är inriktningen djurvård överdimensionerad i delar av landet.

2.2 Regional utvecklingsstrategi

2.3 Mål från regionfullmäktiges budget

2.3.1 Prioriterade mål: Västra Götalandsregionen ska verka för en minskad miljö- och klimatpåverkan i Västra Götaland

2.3.1.1 Fokusområden: Den biologiska mångfalden ska stärkas och bevaras

Förvaltningen ska bruka naturen på ett sätt som främjar hållbar utveckling, vårdar ekosystemen och minskar klimatpåverkan. Naturbruksförvaltningen ska arbeta efter lagstadgade och bindande krav för jord- och skogsbruket samt egna skötselplaner och rutiner i syfte att bruka naturen på ett sätt som främjar biologisk mångfald och hållbara ekosystem. Förvaltningen ska fortsätta utveckla en infrastruktur som gynnar spridning av biologisk mångfald och därigenom även ekosystemtjänster. En förstudie avseende bevattningsdammar kommer att genomföras där dammarna även ska gynna ekosystemtjänster samt öka den biologiska mångfalden.

2.3.2 Prioriterade mål: Stärka innovationskraften - för ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

2.3.2.1 Fokusområden: Kraftsamla för elektrifiering

Naturbruksförvaltningen ska göra insatser för ett fossiloberoende Västra Götaland genom åtgärder i egen verksamhet samt genom att demonstrera hållbara lösningar till andra. På naturbruksskolan Sötåsen åskådliggörs det hållbara, cirkulära lantbruket med bland annat en gårdsbaserad biogasanläggning som producerar fordonsgas till skolans traktorer och personbilar. Anläggningen producerar dessutom el och värme samt en rötrest som används som gödsel och därmed minskar behovet av inköpt växtnäring.

I syfte att fortsatt skynda på omställningen ska Naturbruksförvaltningen prioritera eldrift samt fossilfria alternativ vid nyinvesteringar av maskiner och fordon.

2.3.2.2 Fokusområden: Tillväxt och hållbar utveckling i de gröna näringarna.

Forskning, innovation och kunskap är viktiga pusselbitar för att utveckla och nyttiggöra lösningar som möjliggör tillväxt och hållbar utveckling i de gröna näringarna. Västra Götaland är en innovationsregion med flera noder och platser där företag, akademi och offentliga aktörer samverkar. Naturbruksförvaltningens samlade kompetens och fysiska förutsättningar i form av verkliga miljöer där framtidens yrkesverksamma utbildas gör verksamheten till en attraktiv testmiljö och samarbetspartner. Förvaltningen deltar i ett flertal utvecklingsprojekt och ska fortsätta att erbjuda innovativa testmiljöer för att utveckla kunskap och kompetens i samarbete med forskning och den gröna näringen.

2.3.3 Prioriterade mål: Bygga kompetens - för kompetensförsörjning och livslångt lärande

2.3.3.1 Fokusområden: Kraftsamla för fullföljda studier

Elever och studerandes motivation för studier, anknytning till skolan och utbildningen samt tillit och tilltro till sig själva, samhället och framtiden är prioriterat. Förvaltningen adresserar Västra Götalandsregionens kraftsamling Fullföljda studiers fokusområden för att skapa skyddsfaktorer mot psykisk ohälsa under elevernas skolgång men också i det framtida livet. Förvaltningen ska ta tillvara på naturbruksprogrammets unika möjlighet att utbilda elever som har ett skolmisslyckande från grundskolan och ge dem möjlighet till en utbildning inom den gröna näringen som gör dem anställningsbara. Elever och studerande som genomfört en utbildning inom naturbruksförvaltningen ska ha goda kunskapsresultat som förbereder dem för framtiden, både i arbets- och samhällslivet.

2.3.3.2 Fokusområden: Leda utvecklingen för nya gröna jobb och säkerställa kompetensförsörjningen

Genom högkvalitativ utbildning som genomsyras av innovation och utveckling ökar andelen elever och studerande på våra utbildningar. Naturbruksförvaltningen organiserar naturbruksutbildningar för hela Västra Götaland och möjliggör gymnasiestudier, yrkesvux samt yrkeshögskola för hela regionen. Utbildningarna ska vara tillgängliga på gymnasienivå med internat, samt distansstudier på yrkesvux och yrkeshögskola för att möta behovet av grön arbetskraft i hela regionen. Genom APL och LIA ges elever och studerande möjlighet att välja praktikplatser i närhet till hemmet. Samverkan sker genom programråd, dialog med kommunalförbund och den gröna näringens olika aktörer. I dessa möten skapas samförstånd kring kompetensförsörjningsbehov och adekvata utbildningsinsatser för den gröna näringen.

2.3.4 Prioriterade mål: Ökad måluppfyllelse för Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål

2.3.4.1 Fokusområden: Minska Västra Götalandsregionens miljö- och klimatpåverkan enligt miljömål 2030

Naturbruksförvaltningens verksamheter ska vara föregångare genom ett ambitiöst miljöarbete och högt satta mål. Genom bland annat utökad avfallshantering, fler fossilfria transporter samt öka andelen hållbart producerade livsmedel ska förvaltningen minska klimatpåverkan under 2024.

2.3.4.2 Fokusområden: Öka integreringen av mål för social hållbarhet 2030 i Västra Götalandsregionens huvuduppdrag

Naturbruksförvaltningen ska enligt Västra Götalandsregionens mål för social hållbarhet 2030 främja hälsosam uppväxt och kunskap om jämlikhet och mänskliga rättigheter. Genom systematisk resultatuppföljning och analys ska ett kontinuerligt arbete genomföras för att förhindra våld, diskriminering, trakasserier och kränkningar. Förvaltningen ska erbjuda utbildningar inom den gröna näringen riktade mot utrikes födda, arbetslösa och yrkesbytare (till exempel genom arbetsmarknadsinsatser) i syfte att ge fler kompetens för att etablera sig där arbetsmarknaden har behov.

2.4 Regiongemensamt

2.4.1 Hållbarhet

Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål, Mål för social hållbarhet 2030 och Miljömål 2030, antogs av regionfullmäktige 2021. Hållbarhetsmålen omfattar alla Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser, förvaltningar och bolag.

2.4.1.1 Miljö

Västra Götalandsregionen ska vara en samlande kraft för en miljödriven utveckling och tillväxt i Västra Götaland i syfte att bidra till en miljömässigt hållbar utveckling och minska klimatpåverkan. Västra Götalandsregionens egna verksamheter ska vara föregångare genom ett ambitiöst miljöarbete och högt satta mål.

Naturbruksförvaltningens verksamheter har goda förutsättningar att bidra till en miljödriven utveckling både genom den egna verksamheten och genom uppdraget att utbilda gymnasieungdomar och vuxna i dagens och framtidens gröna jobb inom skog, lantbruk, trädgård och djur.

Naturbruksförvaltningen ska också genom det regionala utvecklingsuppdraget erbjuda öppna forsknings-, test och demonstrationsmiljöer på skolenheterna som fokuserar på hållbara lösningar och bidrar till tillväxt inom de gröna näringarna.

Samverkan med andra, exempelvis forskningsinstitutioner och Västfastigheter, är avgörande för att nå framgång i miljöarbetet.

2.4.1.1.1 Resurseffektivt och giftfritt

Naturbruksförvaltningen ska arbeta för resurseffektiva och giftfria produkt- och materialflöden genom en kombination av förebyggande och åtgärdande insatser i nära samarbete med leverantörer och rådgivningspartners. Prioriterade områden är lantbruks- och foderrelaterad plast, kemikalier samt miljöbelastande läkemedel från verksamhetens djurstallar.

2.4.1.1.2 Låg klimatpåverkan

Naturbruksförvaltningens måltidsverksamhet bedriver ett ständigt utvecklingsarbete i linje med Miljömål 2030. Fortsatta insatser ska bidra till minskat matsvinn, ökad andel ekologiska livsmedel och egenproducerade återtag av kött samt proteinväxlade måltider. Arbetet ska ske i samverkan med skolornas elever, skolorjordbruk och externa samverkanspartners.

Genom kunskapsinsatser och en systematisk resultatuppföljning kommer naturbruksförvaltningen att fortsätta arbeta för en hög andel fossilfria transporter och hållbara resor.

2.4.1.1.3 Främjad biologisk mångfald och hållbara ekosystem

Naturbruksförvaltningen ska arbeta efter lagstadgade och bindande krav för jord- och skogsbruket samt egna skötselplaner och rutiner i syfte att bruka naturen på ett sätt som främjar biologisk mångfald och hållbara ekosystem. Förvaltningen ska fortsätta utveckla en infrastruktur som gynnar spridning av biologisk mångfald och därigenom även ekosystemtjänster. En förstudie avseende bevattningsdammarna kommer att genomföras där dammarna även ska gynna ekosystemtjänster samt öka den biologiska mångfalden.

2.4.1.1.4 Miljöledningssystem till 2025

Naturbruksförvaltningen är en av VGR:s förvaltningar och bolag som ska vara certifierad enligt ISO 14001. ISO 14001 ger förutsättningar för att miljölagstiftningen och övriga miljökrav i verksamheten efterlevs. Pågående arbete i ledningssystemet med kunskapshöjande åtgärder, utveckling av arbetssätt samt interna revisioner ska rusta verksamheten för målet att genomföra extern revision 2025.

2.4.1.2 Social hållbarhet

Syftet med Västra Götalandsregionens *Mål för social hållbarhet 2030* är att tillsammans med Miljömål 2030 bidra till visionen "Det Goda Livet" genom att skapa ett gott liv för varje människa på en välmående planet. Förvaltningen arbetar med målen genom att prioritera skolans olika uppdrag.

Enligt skollagen (2010:800) ska skolväsendet vila på demokratisk grund. I skollagen, läroplanen för gymnasieskolan och yrkesvux presenteras också de två uppdragen, kvalifikationsuppdraget och värdegrundsuppdraget. I samtliga ämnen ska undervisningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och alla som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Skolans uppgift är att låta

varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet.

Naturbruksförvaltningen har ett tydligt mål i *Mål för social hållbarhet 2030*, och det gäller att eleverna ska uppnå en gymnasieexamen. I naturbruksförvaltningen uppnår 90,3% av eleverna gymnasieexamen och det är en stark friskfaktor för det framtida livet som en demokratisk samhällsmedborgare. I riket låg motsvarande siffra på 77,3 % under läsåret 2021/2022 som är det senast redovisade från Skolverket.

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande i utbildningen får möta frågor som rör *sexualitet, samtycke och relationer*. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas.

Naturbruksförvaltningen arbetar med kärnvärdena Ansvar, Gemenskap och Utveckling. Dessa har tagits fram av elever, medarbetare och ledning och finns dokumenterat i Värdegrundsplattformen. Kärnvärdena präglar hur förvaltningen tänker och agerar kring det mesta, allt ifrån trivselregler, systematiskt kvalitets- och arbetsmiljöarbete, rekrytering, kompetensutveckling samt verksamhetsutveckling.

Arbetsmiljön för elever, studerande, kunder och medarbetare vid naturbruksförvaltningen präglas av en atmosfär som gör att varje individ känner sig trygg, respekterad, uppmärksammas och lika behandlad oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation. Diskriminering av något slag ska inte förekomma.

2.4.2 Säkerhet och beredskap

Omvärlden har påverkat alla myndigheter på ett påtagligt vis i synnerhet sedan kriget i Ukraina startade. Större fokus, krav och kontroll inom områdena fastighet, brandskydd, bevakning, informationssäkerhet och krisberedskap påverkar den dagliga verksamheten vilket medför att mer arbetstid behöver prioriteras till området säkerhet och beredskap.

Naturbruksförvaltningen kommer prioritera övningar på enhetsnivå som är relevanta utifrån arbetet med risk- och sårbarhetsanalys från föregående år. Inom civilförsvaret kommer insatser ske enligt prioriteringslista för att höja förvaltningens resiliens. Harmonisering inom regionen för ökad förmåga vid kris eller höjd beredskap kommer vara ett fokusområde inom förvaltningen under budgetåret utifrån regionala anvisningar, systerförvaltningars behov och andra relevanta myndigheters instruktioner.

Uppföljning och preventivt arbete avseende hot och våld kommer fortgå enligt rutin.

2.4.3 Intern kontroll

Styrelsen för naturbruk fattar varje år beslut om en plan för intern kontroll.

Planen baseras på en risk- och sårbarhetsanalys som omfattar hela styrelsens verksamhetsområde. Styrelsen medverkar aktivt till att ta fram underlag för internkontrollplanen och identifierar de områden som skall omfattas av planen. Intern kontroll är en del av styrningen i Västra Götalandsregionen och ett redskap för ständiga förbättringar. En tillräcklig intern kontroll innebär ett strukturerat arbetssätt som integreras i organisationen.

Planen för intern kontroll ska bidra till att inom rimliga gränser säkerställa att styrningen är tillräcklig, att målen med verksamheten kan nås och att detta sker på ett effektivt sätt. Den interna kontrollen ska även säkerställa att regler och riktlinjer följs samt att rapportering och information i och om organisationen är tillförlitlig. I planen redovisas de särskilda kontroller som ska göras under året. Kontrollerna görs för att följa de risker som uppmärksammas i riskanalysen och utgör ett underlag för riskhantering/riskminimering.

Vid styrelsens möte i november 2023 fattas beslut om plan för intern kontroll av verksamheten under 2024. Denna plan följs sedan upp och redovisas delvis i samband med delårsbokslut och i sin helhet i samband med årsbokslut.

3 Medarbetare

3.1 Utblick 2025-2026

Skolverkets lärarprognos som sträcker sig fram till 2035 visar på fortsatt brist på behöriga lärare. Avseende lärare inom gymnasieskolan, både allmänna ämnen och yrkesämnen, är behovet av rekrytering större än inom andra skolverksamheter. För att nå målen om bland annat fullföljda studier och ökade studieresultat är det viktigt att kompetensförsörjningsarbetet präglas av en helhetssyn så att åtgärder tillsammans ökar möjligheterna att nå de gemensamma målen på såväl kort som lång sikt.

3.2 Mål från regionfullmäktiges budget

3.2.1 Prioriterat mål/Mål: Västra Götalandsregionen ska vara en ledande och attraktiv arbetsgivare med konkurrenskraftiga löner och ett hälsofrämjande ledarskap som grund

3.2.1.1 Fokusområde: Fortsatt arbete med konkurrenskraftiga löner

Tillsammans med arbetsmiljön och arbetets villkor är lönen en viktig faktor för att behålla och rekrytera medarbetare. Det är därför viktigt att arbeta för konkurrenskraftiga löner och villkor. Lönerna ska också vara jämställda och oskäligen skillnader ska åtgärdas. Lönekartläggning, analys och åtgärder ska genomföras utifrån lika och likvärdigt arbete för att upptäcka, åtgärda och

förebygga osakliga löneskillnader som kan bero på kön.

Eventuella särskilda lönesatsningar beslutade av regionfullmäktige är ett komplement till det förvaltningsövergripande arbetet för konkurrenskraftiga och jämställda löner. Särskilda lönesatsningar sker skiljt från utrymmet i ordinarie löneöversyn.

3.2.1.2 Fokusområde: Arbetet med att nå normtal för antal medarbetare per chef ska följas för att förutsättningar för första linjens chef ska förbättras

Syftet med ett regiongemensamt normtal är att skapa en effektiv och kvalitetssäker verksamhet genom att öka chefers förutsättningar att utföra sitt chefsuppdrag, styra och följa medarbetarnas och verksamhetens resultat. Ett regiongemensamt normtal är en del i att skapa bättre organisatoriska förutsättningar för chefer. Det ökar möjligheten att skapa mer hälsofrämjande arbetsplatser för chefer och medarbetare.

Baserat på VGR:s struktur, komplexitet och verksamheternas uppdrag motiveras ett normtal på 10 till 35 direkt underställda medarbetare för chefer. Variationen på antal direkt underställda beror på i vilken kontext verksamheten verkar i. Exempel på olika kontext är geografisk spridning, många olika professioner, stor variation i funktioner och arbetsuppgifter samt hur stabil verksamheten är.

Med rätt antal underställda får chefen mer tid att fokusera på det tillitsbaserade ledarskapet samt verksamhetens utveckling. Med verksamhetsutveckling menas inte bara de stora förändringarna utan ständig förbättring och de små vardagliga utvecklingsinsatserna som gör arbetsplatser välfungerande och attraktiva.

3.2.2 Prioriterat mål/Mål: Medarbetares arbetsmiljö ska förbättras genom satsning på återhämtning och avlastning och inflytande över sin arbetsmiljö

3.2.2.1 Fokusområde: Ta bort onödiga administrativa uppgifter för medarbetare

Genom att minska administrationen och i vissa fall helt ta bort administrativa uppgifter för både chefer och medarbetare kan mer tid frigöras för arbetsuppgifter i kärnverksamheten och till verksamhetsutveckling. Ta bort onödiga administrativa uppgifter för medarbetare är en aktivitet som berör hela förvaltningen.

3.3 Arbete mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier

Årligen arbetar förvaltningen med likabehandling. I Likabehandlingsplan och Plan för kränkande särbehandling följs arbetet upp för att stödja elever, studerande och medarbetare. I den årliga uppföljningen av

Likabehandlingsplanen och kränkingsanmälningar ska förvaltningen se till att rutinen följs för ärenden som inträffar och att huvudmannen får information. I det främjande och förebyggande arbetet genomförs årliga återkommande aktiviteter för att skapa goda normer, attityder och värderingar hos både elever, studerande och medarbetare.

3.4 Personalvolym och personalstruktur

Förvaltningen budgeterar 2024 med 291 nettoårsarbetare. Det är en liten minskning jämfört med 2023 då det budgeterades med 295 nettoårsarbetare och det är framför allt inom området utbildning andelen nettoårsarbetare är störst.

3.5 Arbetsmarknadsinsatser

Förvaltningen är en del av ett förberedande jobbspår inom ett projekt som heter Helhetslyftet. Det genomförs i samarbete med Folkhögskolan i Angered, VGR och 36 andra aktörer. Projektet Helhetslyftet erbjuder insatser för tredjelandsmedborgare för att stärka språkutveckling i svenska, förbereda för inträde på arbetsmarknaden och öka känslan av delaktighet i samhället. Projektet är treårigt och löper fram till år 2025.

Utöver Helhetslyftet har förvaltningen anställningar inom BEA-avtalet som syftar till att stärka arbetstagarens möjligheter till en reguljär anställning.

4 Ekonomi

4.1 Utblick 2025-2026

Det ekonomiskt ansträngda läget med bland annat hög inflation påverkar naturbruksförvaltningen både genom interna kostnadsökningar i VGR och av externa kostnadsökningar. Det märks bland annat på ökade kostnader för bränsle, energi, livsmedel och personal. Priser på jordbruks- och skogsmaskiner har ökat kraftigt vilket innebär att färre investeringar kan genomföras då budgetramen är oförändrad.

Nya Axevalla Hästcentrum beräknas stå klart till höstterminen 2024 och hyreskostnader ska rymmas inom befintlig budgetram. Fram tills skolan uppnått dimensionerat antal elever i alla årskurser kommer enheten att vara underfinansierad och kostnader behöver täckas inom budget.

Som en del av uppdraget från Miljö- och regionutvecklingsnämnden ska förvaltningen årligen öka antalet elever. Vid fortsatt ökat elevantal kommer utmaningar kring begränsande faktorer som exempelvis undervisningssalar, internatplatser och tillgång till mark att bruka samt samverkansavtalets utformning behöva adresseras.

Konkurrens med friskolor om elever och statlig dimensionering av antalet gymnasieplatser är utmaningar som förvaltningen behöver ta hänsyn till under åren som kommer eftersom det riskerar att minska intäkter i form av interkommunala ersättningar.

Förändringar (tkr)	2025	2026
Indexuppräknig regionbidrag	176 192	179 716
Övriga intäkter	201 605	207 654
Summa intäkter	377 797	387 370
Personalkostnader exkl. soc. avg.	146 509	150 905
Sociala avgifter	69 988	66 323
Övriga kostnader	161 300	170 142
Summa kostnader	377 797	387 370
Resultat	0	0

4.2 Resultat

Budget för 2024 är i balans vilket innebär att intäkter och kostnader är lika stora. 2024 ser ut att bli ett utmanande år med stora kostnadsökningar relaterade till den fortsatt höga inflationen samt nya kostnader som tillkommer till följd av bland annat nybyggnationen på Axevalla Hästcentrum.

4.2.1 Verksamhetens intäkter

De budgeterade intäkterna för 2024 uppgår till 347 mnkr vilket är högre jämfört med helårsprognosen för 2023 som är 331 mnkr.

Regionbidraget som utgör en stor del av intäkterna räknas upp med 2% till 172,7 mnkr för 2024. Priserna för utbildning inom gymnasiet och yrkesvux beräknas utifrån budget och föreslås höjas med i genomsnitt 4,8% till 2024. De interkommunala ersättningarna för elever inom gymnasie- och yrkesvuxutbildning budgeteras till 104,3 mnkr för 2024 vilket innebär en ökning med 11 mnkr jämfört med 2023. Ökningen beror både på prishöjning och att antalet elever ökar. Intäkter för Yrkeshögskolan beräknas uppgå till 14,9 mnkr vilket är en marginell ökning mot 2023 års budget om 14,1 mnkr men i paritet med prognosen för 2023 14,7 mnkr.

Övriga intäkter uppgår till 54,4 mnkr jämfört med prognos 2023 på 59,2 mnkr och består främst av intäkter från internatverksamheten, statsbidrag från Skolverket, intäkter för försäljning i driftverksamheten samt intäkter från externa parter till projektverksamheten. Till följd av det ökade elevantalet beräknas intäkterna för internatverksamheten öka något under 2024. Intäkterna från förvaltningens driftsenheter har varit ovanligt höga under några år men priserna har börjat sjunka och förväntas sjunka ytterligare under nästa år trots den höga inflationen. Även statsbidragen förväntas minska under 2024 till följd av ett förändrat regelverk för bidrag från Skolverket för personal som vidareutbildar sig.

4.2.2 Verksamhetens kostnader

Kostnaderna för 2024 beräknas uppgå till 346,8 mnkr. Det är 16,8 mnkr högre än det prognostiserade utfallet på 330 mnkr för 2023. Kostnadsökningarna beror till

stor del på den höga inflationen som har lett till stora prisökningar inom alla delar i verksamheten.

Personalkostnaderna är den största kostnadsposten i förvaltningen och motsvarar ungefär 62% av förvaltningens kostnader. Antalet budgeterade nettoårsarbetare är något lägre än föregående år. Kostnader för personal uppgår i 2024 års budget till 214,5 mnkr vilket är en ökning med 7,9 mnkr. Lönekostnaderna beräknas öka något mer än tidigare år på grund av inflationen och den förväntan om vad avtalen i lönerevisionen ska ge för utfall.

De övriga kostnaderna beräknas uppgå till 132,4 mnkr vilket är en ökning med 9 mnkr jämfört med prognos 2023 på 123,4 mnkr. Den största enskilda kostnadsökningen är ökade hyreskostnader för den nybyggda skolan på Axevalla samt det nya internatet i Svenljunga. Hyreskostnaderna ökar med 4 mnkr från 27 mnkr 2023 till 31 mnkr 2024.

Även avskrivningar till följd av investeringar är en del av kostnadsökningen, från 7,9 mnkr till beräknade 9,4 mnkr 2024. Detta beror på ett flertal stora investeringar under 2023 samt de maskiner och den utrustning som behövs till Axevalla Hästcentrum.

4.3 Investeringar

Ramen för fastighetsinvesteringar uppgår 2024 till 5 mnkr. I investeringsplanen finns medel avsatta för att bygga om Hus 19 på Uddetorp till lektionssalar samt genomföra en förstudie inför installation av mjölkrobot. Då arbetet med ombyggnation av Hus 19 på Uddetorp försenats behöver de 2,2 mnkr som inte nyttjats i projektet under 2023 flyttas över till investeringsramen för 2024.

Investeringsramen för utrustning och maskiner uppgår 2024 till 10 mnkr. Bland de planerade investeringarna finns exempelvis två bandfoderfordelare, en skotare och en traktor. Till 2024 har ytterligare 16 mnkr i investeringsmedel tillförts förvaltningen i syfte att kunna utrusta nya Axevalla Hästcentrum.

4.4 Eget kapital och obeskattade reserver

Förvaltningens totala egna kapital var 10 mnkr vid 2022 års utgång. Från 2019 följer förvaltningen det samverkansavtal för naturbruk som gäller 2019 - 2022. Det innebär att det ingående egna kapitalet är uppdelat på gymnasiets egna kapital 7,5 mnkr samt förvaltningens på 2,5 mnkr.

Nedan återfinns budget 2024 i jämförelse med prognos och budget för 2023 rapporterat i mnkr.

	Budget år 2024-12	Prognos år 2023-12	Budget år 2023-12
Försäljning verksamhet	135	122	122
Försäljning varor och tjänster	28	27	27
Driftbidrag	173	169	169
Riktade statsbidrag	3	3	2
Övriga intäkter och bidrag	8	9	8
Summa verksamhetens intäkter	347	331	329
Personalkostnad	-215	-207	-209
Köpt verksamhet	-20	-20	-19
Material och varor	-23	-26	-24
Lämnade bidrag	-2	-1	0
Lokal- och energikostnader	-44	-39	-35
Köp av tjänster	-18	-17	-17
Övriga kostnader	-16	-12	-16
Av- och nedskrivningar	-9	-8	-8
Summa verksamhetens kostnader	-346	-330	-329
Verksamhetens nettokostnader	0	1	0
Verksamhetens resultat	0	1	0
Finansiella intäkter	0	1	0
Finansiella kostnader	-1	-1	-1
Årets resultat	0	1	0